

НАЦІОНАЛЬНА МЕРЕЖА
РОЗВИТКУ ЛОКАЛЬНОЇ
ФІЛАНТРОПІЇ

GlobalGiving

Каховське море чи Великий Луг? Два роки по руйнації Каховської ГЕС та Херсонського потопу

Звіт за результатами соціологічного онлайн-дослідження

Дослідження проведено БО «Фонд громади міста Херсон «Захист» за підтримки Національної мережі розвитку локальної філантропії та GlobalGiving

Відтворення та використання будь-якої частини цього продукту в будь-якому форматі, включаючи графічний, електронний, копіювання або використання будь-яким іншим способом з обов'язковим посиланням на джерело.

Травень 2025

Загальна інформація про дослідження

Методологія: онлайн-опитування за інтерактивною структурованою анкетою, посилання на яку відправлялося потенційним респондентам із бази даних (дослідницької онлайн-панелі Херсонської громади). Вибірка сформована на основі демографічних показників станом на 1 січня 2022 року. За таких показників похибка дослідження не перевищує 5% з вірогідністю 0.95. У вибірці представлені як херсонці, які зараз знаходяться в громаді, так і ті, хто виїхав з Херсона після 24.02.2022 і перебуває зараз в інших областях України або за кордоном. Офіційні дані щодо міграцій херсонців наразі відсутні, тому немає можливості оцінити представленість у вибірці респондентів за цією ознакою, проте існують підстави вважати, що співвідношення у вибірці респондентів, які залишились в громаді є більшим, ніж у реальності, що може впливати на результати дослідження.

Мета дослідження: з'ясувати ставлення херсонців до питань, пов'язаних з наслідками підриву Каховської ГЕС, та громадське бачення розвитку нових територій, що утворились через зникнення Каховського водосховища

Обсяг вибірки: 400 респондентів.

Терміни проведення польового етапу: з 20 травня по 30 травня 2025 року.

Замовник дослідження: Фонд громади міста Херсон «Захист».

Виконавці дослідження: Микола Гоманюк (Херсонське обласне відділення Соціологічної асоціації України, голова), Олег Сінаюк (ТОВ Нью Імідж Маркетинг Груп, директор), Ігор Даниленко (ТОВ Нью Імідж Маркетинг Груп, аналітик).

Дослідницька група продовжує роботу над збільшенням та вдосконалення онлайн-панелі мешканців Херсонської міської громади з метою її максимального наближення до показників генеральної сукупності і запрошує усіх херсонців долучатися до панелі. Це можна зробити за посиланням: <https://lemur.ua/sign-up>

Ключові результати

- Навіть після двох років з дня підриву Каховської ГЕС і початку Херсонського потопу херсонців продовжують турбувати їх наслідки. Хоча порівняно з літом 2023 року кількість занепокоєних значно зменшилася, все одно ці питання хвилюють щочетвертого опитаного херсонця чи херсонку. Причому дещо більше таких серед тих, хто виїхав з громади.
- Знищення екосистеми Нижнього Дніпра оцінюється як найбільш разючий серед інших екологічних наслідків підриву – так вважає 76% опитаних. Якщо говорити про негативні наслідки безпосередньо для людей, то для херсонців такими наслідками стали руйнування їх дач (50%) і стрес (44%).
- Херсонці вважають, що Херсонська громада ще не скоро позбавиться наслідків підриву Каховської ГЕС і Херсонського потопу – 43% стверджують, що на це знадобиться не менше десяти років. Лише 4% опитаних повідомили, що вони вже не відчувають наслідків тієї катастрофи.
- Говорячи про перспективи відбудови ГЕС, херсонці кардинально поміняли свою думку ще в 2024 році, коли на зміну ідеї повної відбудови Каховської ГЕС, прийшла ідея створити нові гідротехнічні споруди такими, щоб вже не затоплювати таку велику територію. У 2025 році ця ідея хоча і залишається найпопулярнішою (її підтримує 63% опитаних), спостерігається й зростання (на 4%) кількості тих, хто вважає, що ГЕС взагалі те треба відбудовувати.
- Дві ідеї використання нових територій, які утворилися на місці колишнього Каховського водосховища, набрали більше половини прихильників – це створення якогось природньо-заповідного об'єкту (національного парку, заповідника, заказника тощо) (53%) і створення нових гідротехнічних споруд (станцій водозабору, дамб, зрошувальних каналів тощо) (61%). Причому часто одна і та сама людина схвалювала обидва варіанти. Тож замість Каховського моря херсонці воліють бачити радше щось нове, інноваційне і екологічне.
- Половина опитаних заявила, що в Херсонській області взагалі варто збільшувати кількість та площу об'єктів природо-заповідного фонду на небезпечних для людини територіях – замінованих і постраждалих від затоплення.
- 86% респондентів хвилює те, що зараз відбувається на дні колишнього Каховського водосховища. І одночасно 80% вважають, що держава/влада не достатньо інформує про питання, пов'язані з наслідками руйнування Каховської ГЕС. Також 81% вважає, що людям не вистачає публічності та відкритості у питаннях, пов'язаних із майбутнім територій, що утворилися внаслідок руйнування Каховської ГЕС.

Розподіл відповідей

Місце Каховської проблеми в загальному рейтингу проблем громади (N=400), %
 Q.: Які проблеми Херсона (крім обстрілів), на Вашу думку, є найбільш гострими та потребують першочергового вирішення?

*Множинні відповіді

Інші відповіді: загроза ворожих фпв-дронів, які полюють на цивільних; заміновані території; неякісні укриття та бомбосховища; бездіяльність міської влади; корупція влади; відсутність допомоги потопельникам; безконтрольний прийом металобрухту та його вивіз; наркоманія; злочинність; неможливо дітям навчатися; труднощі з орендою житла тощо.

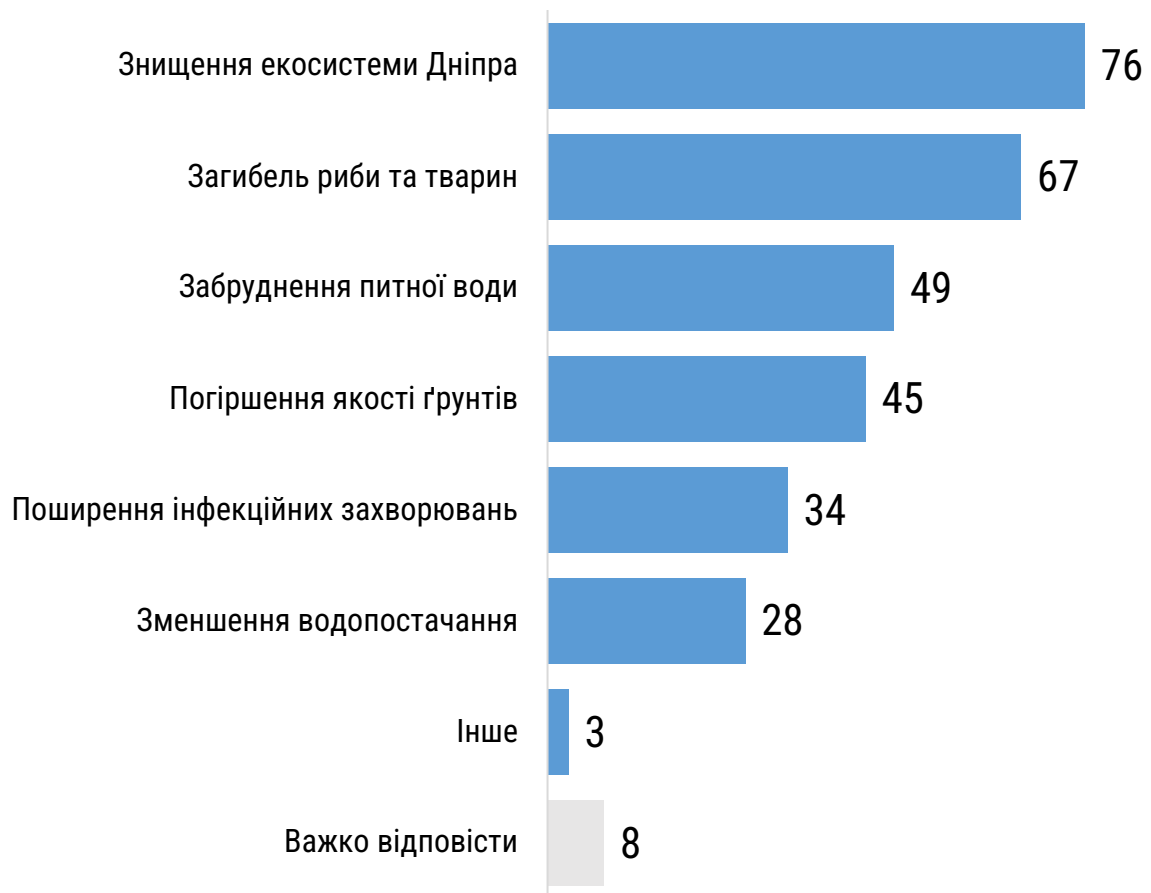
Динаміка місця Каховської проблеми в загальному рейтингу проблем громади

	Липень 2023	Грудень 2023	Червень 2024	Вересень 2024	Листопад 2024	Травень 2025
Труднощі з працевлаштуванням	53	47	59	56	45	52
Бродячі тварини	37	31	37	43	31	37
Складнощі з отриманням медичної допомоги	32	28	29	37	25	35
Несправедливий (незрозумілий) розподіл гуманітарної допомоги	47	44	41	45	41	34
Замала кількість укрить і бомбосховищ	31	24	33	30	30	32
Наслідки затоплення міста після підриву греблі Каховської ГЕС	58	39	44	27	20	28
Відключення електрики	18	26	20	23	26	28
Відключення води	11	13	8	13	10	13
Відключення газу	9	7	4	7	5	8
Невчасний вивіз сміття	42	18	15	12	10	7
Проблеми з прибиранням вулиць	35	20	15	15	9	5
Занадто тривала комендантська година	5	3	7	5	8	5
Відсутність кабельного інтернету	9	6	5	4	5	5
Інше	8	9	2	6	6	7
Важко відповісти	5	8	6	6	9	11

Оцінка основних екологічних наслідків для Херсонської громади спричинених руйнуванням Каховської ГЕС? (N=400), %

Q.: Які, на вашу думку, основні екологічні наслідки для Херсонської громади спричинило руйнування Каховської ГЕС?

***Множинні відповіді**

Інші відповіді: загибель людей; загибель тварин; руйнування житла, комунальних закладів; замінування островів і Дніпра; знищення зрошувальної системи на Лівобережжі; масове розповсюдження гризунів; проблеми з житлом; відсутність охолодження Запорізької АЕС.

Загальний вплив підриву ГЕС на херсонців (N=400), %

Q.: Чи постраждала Ваша сім'я від підриву Каховської ГЕС?

Характер наслідків підриву ГЕС на херсонців (N = 127 (респонденти, чії сім'ї постраждали від підриву Каховської ГЕС)), %

Q.: Якими саме були наслідки підриву дамби Каховської ГЕС для вашої родини?

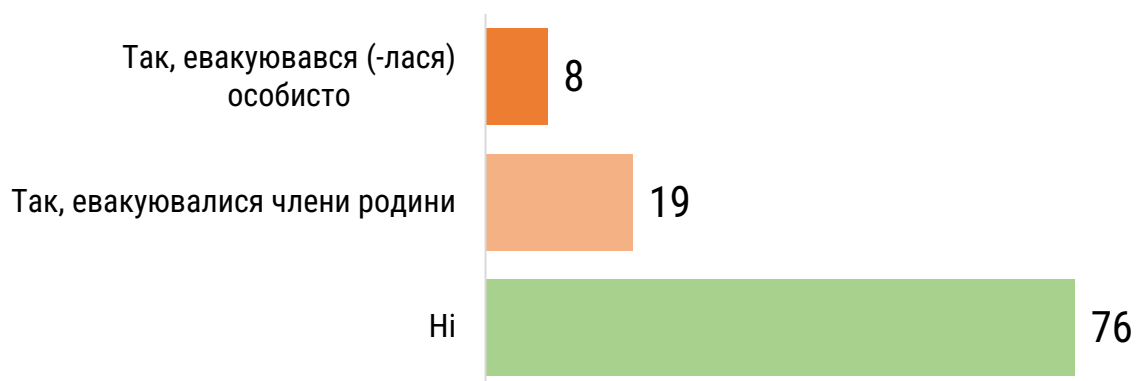

Інші відповіді: затоплення / знищення житла родичів; відсутність питної води.

Досвід евакуації (N=400), %

Q.: Чи довелося вам або членам вашої родини евакуюватися через затоплення або ризик затоплення після підриву Каховської ГЕС?

*Множинні відповіді

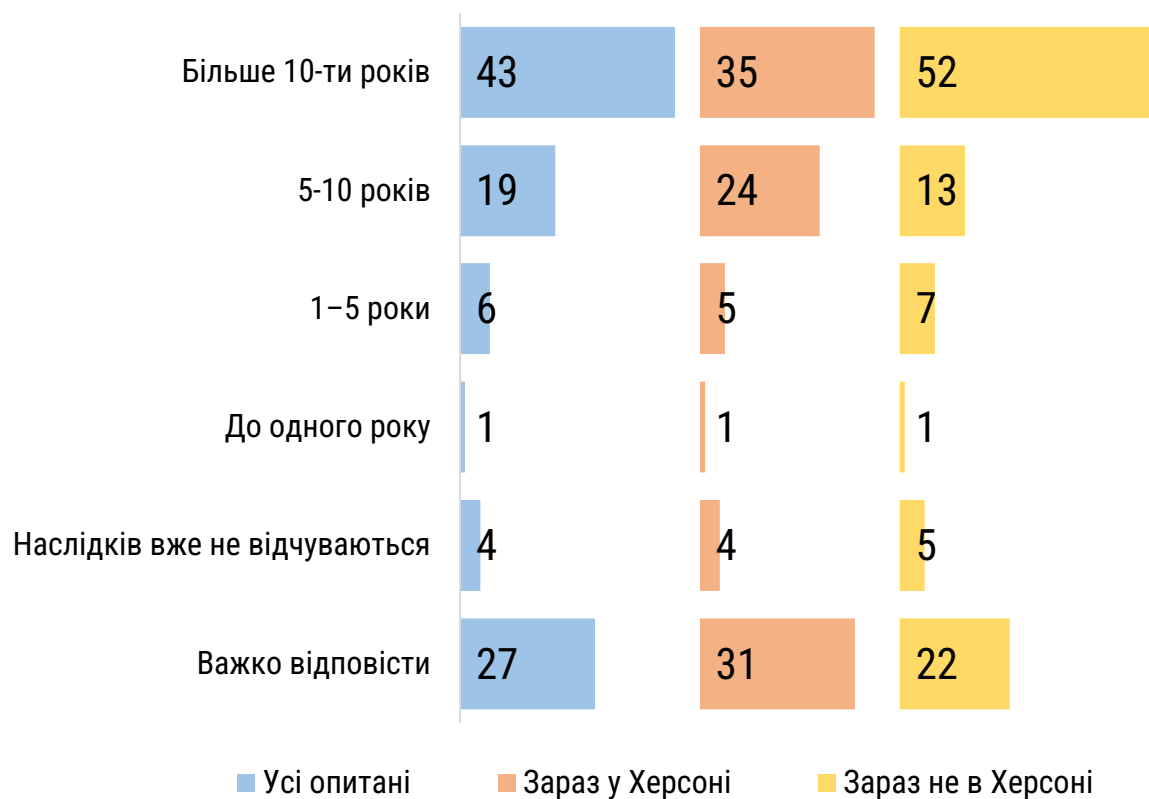
Джерела водопостачання після руйнування Каховської ГЕС (N=400), %

Q.: Чи змінилося ваше джерело водопостачання після руйнування Каховської ГЕС?

Оцінка тривалості наслідків затоплення для Херсонської громади (N=400), %

Q.: Наскільки тривалими, на вашу думку, будуть наслідки затоплення для Херсонської громади?

Громадське бачення варіантів майбутнього Каховської ГЕС (N=400), %

Q.: Який варіант майбутнього Каховської ГЕС ви вважаєте найбільш доцільним?

*Множинні відповіді

Динаміка громадського бачення варіантів майбутнього Каховської ГЕС (2023-2025)

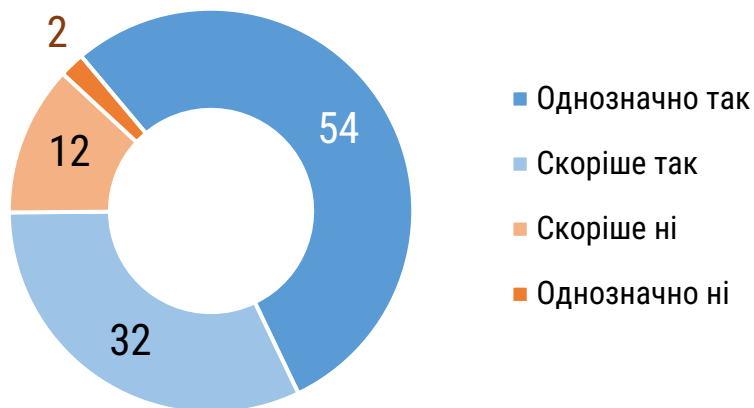
Громадське бачення різних варіантів використання нових територій, які утворилися на місці колишнього Каховського водосховища (N=400), %

Q.: Оцініть, будь ласка, доцільність різних варіантів використання нових територій, які утворилися на місці колишнього Каховського водосховища

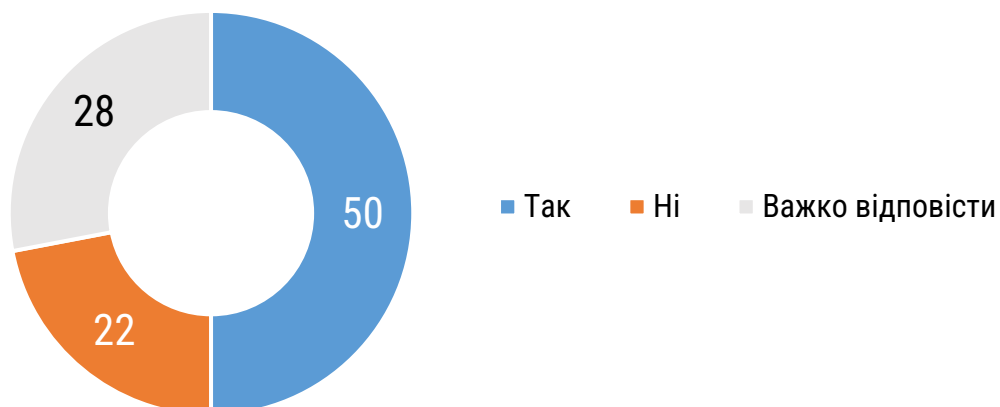
Стурбованість тим, що зараз відбувається на місці колишнього Каховського водосховища (N=400), %

Q.: Чи непокоїть вас те, що зараз відбувається на місці колишнього Каховського водосховища?

Ставлення до ідеї збільшення в Херсонській області кількості та площі об'єктів природо-заповідного фонду на небезпечних для людини територіях (N=400), %

Q.: Як ви вважаєте, чи взагалі варто збільшувати в Херсонській області кількість та площу об'єктів природо-заповідного фонду на небезпечних для людини територіях (замінованих, постраждалих від затоплення)?

Задоволеність рівнем інформування інформує про питання, пов'язані з наслідками руйнування Каховської ГЕС (N=400), %

Q.: Як ви вважаєте, чи достатньо держава/влада інформує про питання, пов'язанні з наслідками руйнування Каховської ГЕС?

Оцінка публічності та відкритості про питання, пов'язані з майбутнім територій, що утворилися внаслідок руйнування Каховської ГЕС (N=400), %

Q.: Як ви вважаєте, чи вистачає публічності та відкритості про питання, посвященні з майбутнім територій, що утворилися внаслідок руйнування Каховської ГЕС?

Портрет респондентів

Стать

Жіноча	57
Чоловіча	43

Вік

18-29	14
30-44	31
45-59	26
60+	29

Зайнятість

Працюють на державному чи комунальному підприємстві / установі / організації	23
Пенсіонери	22
Працюють за наймом у приватній компанії / підприємстві / організації	19
Безробітні, зайняті домашнім господарством, доглядом за дітьми	19
Фрілансери, самозайняті	5
Підприємці	4
Студенти	3
Волонтери	2
Інше	3

Місце проживання до 24 лютого 2022 року

м. Херсон	91
Інші населені пункти Херсонської громади	9

Місце проживання зараз

У Херсоні	49
В іншій області України	42
За кордоном	9

У якій області проживають ті, хто змінювали місце проживання після 24.02.2022

Одеська	10
м. Київ	10
Київська	4
Миколаївська	3
Львівська	3
Івано-Франківська	2
Дніпропетровська	2
Вінницька	2
Тернопільська	1
Рівненська	1
Хмельницька	1
Інші області	3
Разом	42

**У якій країні проживають ті, хто змінювали місце проживання після
24.02.2022**

Польща	2
Німеччина	2
Велика Британія	1
Інші країни	4
Разом	9